

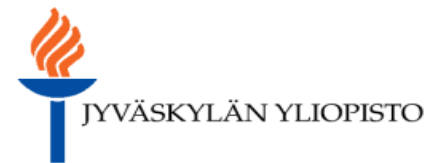
Vuoropuhelu perheiden kanssa

OHOI Henkilöstökoulutus 7.3.2016

Prof. Anna Rönkä, Jyväskylän yliopisto

Asiantuntija, PsT Kaisa Malinen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

jamk.fi

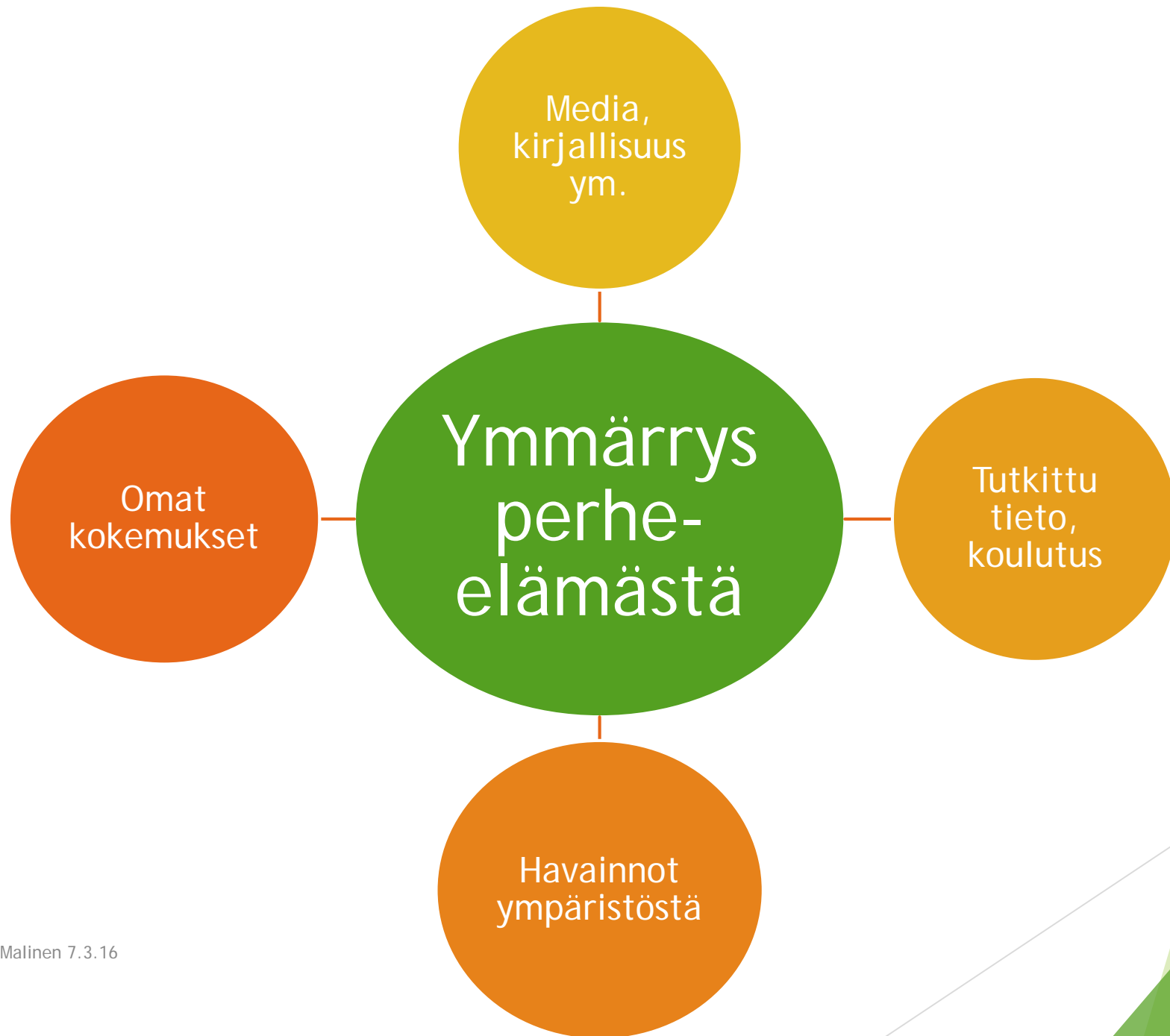
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tavoitteet

- ▶ Raamittaa vuoropuhelun erityispiirteitä vuorohoidossa
- ▶ Lisätä ymmärrystä vuoropuhelusta erityisesti vanhempien näkökulmasta
- ▶ Tunnistaa vuoropuheluun liittyviä tunteita ja jännitteitä

Mikä vuorohoidon asiakasperheiden tilanteissa koetaan haastavana vuoropuhelun kannalta?

(Perheet 24/7 -tutkimus)

1) Monimuotoiset, muuttuvat ja monimutkaiset perherakenteet ja asumisjärjestelyt

Päiväkodissamme on paljon yksinhuoltajien lapsia. Perheiden tukeminen luo haastetta, kun lapsi on yhden viikon äidin luona ja yhden viikon isän luona”

2) Perhetilanteiden kuormittavuus ja perheiden ratkaisujen ymmärtäminen

"Vaikeaa on ymmärtää joidenkin perheiden ratkaisuja, joissa lapsi jää selkeästi kärsijäksi"

"Kunnioittaa erilaisia lapsia ja perheitä"

3) Vuorotyön rasittavuus vanhemmille

“Vuorotyön asettamat haasteet vanhempien jaksamiselle, lasten unirytmille ym”

4) Ajan löytäminen vanhempien kohtaamiseen

"Myös vanhempien näkeminen ja asioiden hoitaminen kasvotusten hankalaa vuorojen takia. Netti- ja puhelinviestintä korostuu."

KUTSU

Tervetuloa Puutiaisten ja Männynkäpyjen
yhteiseen perheiltaan päiväkodille

4.4.2016 klo 18-20

Ohjelmassa asiantuntijapuheenvuoro lapsen
hyvinvoinnista ja vanhemmuudesta, keskustelua ja
kahvittelua

Lapsille lapsiparkki

Miksi täällä ei ole ne, joiden pitäisi olla?

- ▶ **Ketkä ei osallistu?** (yhteistyöhön koulun kanssa, Bæck, 2010, tai perhetutkimukseen, Rönkä, Sevón, Malinen, & Salonen, 2014)
  - ▶ vähemmän koulutetut, eronneet, isät, kiireiset, elämänmuutoksen kokeneet, elämänsä tavanomaiseksi kokevat
- ▶ **Miksi ei osallistuta?**
  - ▶ epätasa-arvoiseksi koettu asetelma, epävarmuus omasta osaamisesta, auktoriteetin pelko, vieras puheen tapa
  - ▶ Toiminta voidaan silti kokea arvokkaaksi!
- ▶ **Kenelle toiminta kannattaa suunnitella?**

Vanhempien näkemykset vuoropuhelusta

- ▶ 84% Ammattilaiset ottavat huomioon sen, mitä minulla on sanottavana.
- ▶ 45% Ammattilaiset kysyvät mielipidettäni ja pyytävät ehdotuksiani opetukseen ja kasvatukseen liittyvissä asioissa lastani koskien.
- ▶ 95% Kunnioitan ammattilaisia.
- ▶ 73% Ammattilaiset kunnioittavat minua.
- ▶ 84% Ammattilaiset ovat rehellisiä, vaikka heillä olisi huonojakin uutisia.
- ▶ 86% Tunnen itseni tervetulleeksi lapseni hoitopaikkaan.
(Päivähoitoyksiköissä 93 %)

Vuoropuhelun erityispiirteet

- ▶ Vuoropuhelua vaihtuvien henkilöiden
- ▶ Mahdollisuus läheisiin suhteisiin
- ▶ Tiedottamisen tärkeys
- ▶ Hoitoajat keskiössä

Jännitteet ammattilaisen ja perheen vuoropuhelussa

- ▶ Kokemuksellinen tieto - ammatillinen tieto
  - ▶ Osallistumisen vapaaehtoisuus - velvoittavuus
  - ▶ Perhetilanteiden julkisuus - yksityisyys
  - ▶ Valinnoissa tukeminen - valintojen ohjaaminen
  - ▶ Omat kokemukset ja yleinen tieto - toisen kuuleminen
-
- ▶ Syntyykö jännitteistä uuden oppimista vai vastakkainasettelua?

Tilanteessa leijuvat kehämäiset tunteet: esimerkkinä lasten hoitoaikoja käsittelevä tilanne

Vanhempi

Syällisyys
Huono omatunto
Kuormittuneisuus
Ärtymys
Puolustautuminen
Epävarmuus
Väsymys

Kiitollisuus
Luottamus
Arvostus
Välittäminen
Toivo

Turhautuminen
Pettymys
Väsymys
Ärtymys
Kuormittuneisuus
Sääli

Työntekijä

Empatia
Ymmärrys
Huoli
Lämpö
Välittäminen

Vuoropuhelun keinot

- ▶ Puheeksi ottaminen
  - ▶ myönteisyydellä yhteisen tavoitteen hyväksi
  - ▶ systemaattisuus
  - ▶ oikea-aikaisuus
- ▶ Kysyminen
  - ▶ hyväksyvä uteliaisuus
  - ▶ tilanteen selkeyttäminen
- ▶ Kuunteleminen
  - ▶ pysähtyminen aidosti kuulemaan toisen näkökulma

Tavoitteena lapsen hyvinvoinnin turvaaminen

PERHE

Erilaiset asiakasryhmät
Moninaiset ja muuttuvat työ-,
perhe- ja asumisjärjestelyt
Osalla kasautuvia kuormitustekijöitä
Joka perheellä oma rytminsä

Lainsäädäntö
Muuttuva työelämä,
moninaiset työajat

VUOROPUHELU

Paljon neuvoteltavaa,
monien henkilöiden kanssa
Lasten hoitoajat ja -rytmit keskiössä
Kohtaamiset vaihtelevassa
arjessa, usein herkkinä aikoina
Kumppanuuden rakentaminen
työläämpää?

TYÖNTEKIJÄ

Eri aikatauluissa ja rytmeissä toimivat
työntekijät
Monipuolinen työnkuva, paljon vastuuta

Lainsäädäntö
Kustannustavoitteet

Johtopäätöksiä

- ▶ Vuorohoito tuo erityisyyttä vuoropuhelun sisältöihin, työmuotoihin ja kasvatuskumppanuuden rakentamiseen
- ▶ Kasvatuskumppanuuden rakentamisessa tärkeä tunnistaa käyttäytymisen takana olevia tunteita ja syitä - kysymisen & kuuntelemisen tärkeys
- ▶ Puheeksi ottamisessa oikea-aikaisuus ja tilanteiden lukeminen
- ▶ Miten tästä eteenpäin? Mitä kehittämissideoita tämä herätti?

Lisäluettavaa

- ▶ Perheet 24/7 -tutkimushankkeet sivut: <http://www.jamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/projektit/Perheet-24/Etusivu/>
- ▶ OHOI-hankkeen sivut: <http://www.jamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/projektit/ohoi/etusivu/>
- ▶ Bæck, U.-D. K. (2010). Parental involvement practices in formalized home-school cooperation. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54, 549-563.
- ▶ Rönkä, A., Sevón, E., Malinen, K., & Salonen, E. (2014). An examination of nonresponse in a study on daily family life: I do not have time to participate, but I can tell you something about our life. *International Journal of Social Research Methodology*, 17, 197-214.